

Fórum HN: Čína černá a bílá

SMLOUVA JE V ČÍNĚ JEN ZAČÁTEK DISKUSE, KLÍČOVÝ JE OSOBNÍ VZTAH

LEGITIMITA ČÍNSKÉ KOMUNISTICKÉ STRANY ZÁVISÍ NA EKONOMICKÉM RŮSTU. PROBLÉMEM ZEMĚ JE HLAVNĚ ŠPATNÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.

Petr Zenkner
petr.zenkner@economia.cz

Levná manufaktura pro Evropu a Spojené státy z 80. a 90. let minulého století se dostala do pozice, kdy je schopná po celém světě investovat stovky miliard dolarů či kontrolovat ložiska surovin. Symbolem světových ambicí Číny je projekt Nové hedvábné stezky - One Belt, One Road. Ten je spojený s érou prezidenta Si Ťin-pchinga, který vládne Číně od roku 2013. Na budoucí postavení Číny jako mocnosti i její problémy se zaměřilo Fórum Hospodářských novin, kde svůj pohled na Čínu představil dlouholetý zpravodaj České televize v této zemi Tomáš Etzler.

„Když jsem přišel do Číny, ovládlo mě nadšení,“ charakterizoval Etzler svůj první dojem z největší asijské země, který velmi pravděpodobně zažívá i řada dalších cizinců. „Myslel jsem si, že se opravdu nacházím v zemi, která bude v budoucnu dominovat světu,“ dodal Etzler, jenž se po působení v americké televizi CNN stal v roce 2007 zpravodajem České televize v Číně, kde působil sedm let.

Podle Etzlera je nezpochybnitelné, že za posledních 35 let prošla Čína takovým ekonomickým a sociálním vývojem jako žádná jiná země v historii. A doložil to dvěma čísly, která přímo nesouvisí s dlouhodobým růstem hrubého domácího produktu (HDP), jenž je základem současné síly druhé největší ekonomiky světa. Podle Etzlera se v Číně zvýšil věk dožití ze 49 na 74 let. Ještě větší změna je pak vidět na počtu studentů. Těch bylo v roce 1949, kdy se komunisté dostali po občanské válce k moci, asi 20 tisíc. Od 80. let došlo na čínských univerzitách k tak dynamickému nárůstu, že dnes studuje kolem 20 milionů vysokoškoláků.

Zároveň byl ale Tomáš Etzler vůči Číně opatrný a upozorňoval i na řadu jejích problémů, s nimiž musí čeští podnikatelé počítat. „Je Čína, kterou Číňané chtějí, abychom viděli, a která existuje. Tedy země neustálého ekonomického růstu, mrakodrapů a dálnic. Pak ovšem existuje druhá strana Číny, která se ukáže až při styku s místními lidmi,“ řekl Etzler, jenž se při svých hodnoceních často odvolával přímo na čínské autority, ať už šlo o univerzitní profesory, členy strany nebo podnikatele - byt nikoho přímo nejmenoval.

Podle Etzlera je klíčovým problémem Číny špatné životní prostředí, které je cenou za obrovský hospodářský růst. Jen v hlavním městě Pekingu se projevilo zvýšením počtu rakoviny plic o stovky procent. Jeho součástí jsou kyselá deště a znečištěná voda. Pozici vlády navíc oslabují časté sociální nepokoje, kterých je i podle vládních statistik čtvrt milionu ročně.

Legitimita čínské komunistické strany podle Etzlera závisí na neustálém ekonomickém růstu. Pouze při růstu HDP o šest procent ročně je v zemi zajištěna nízká nezaměstnanost. Jakýkoliv větší propad může v případě Číny znamenat desítky milionů lidí bez práce. Velkým problémem, kterého se čínská vláda obává, je obrovské vnitřní zadlužení, jež je třikrát větší než HDP celé Číny.

Bohatství Číny jako celku je také menší při přepočtu na jednoho obyvatele. „Platy rostou, ale jsou stále malé a za střední třídu už se považuje člověk, který má v přepočtu 20 tisíc korun měsíčně,“ řekl Etzler. Ten upozorňuje i na stále silnější roli velkých státních podniků v čínské ekonomice, která sice stojí o uznání jako tržní ekonomika, fakticky jí ale není. Za negativní ukazatel považuje i to, že skoro polovina čínských milionářů, jichž je kolem tří milionů, má ještě další pas - například kanadský nebo australský, nejčastěji však hongkongský. Hongkong má totiž bezvízový styk s mnohem větším množstvím států než pevninská Čína. „Podnikatelé se obávají nové formy kulturní revoluce, která může vést ke znárodnění,“ řekl.

Podle Etzlera je hlavní prioritou čínské komunistické strany „udržet se u moci a vydělat peníze“. Stranu pak ovládá pět až šest mocenských klanů, které sdílejí moc. Politickou reformu v Číně považuje Etzler za nemožnou a podobně vidí i možnosti demokracie.

Pro úspěch při obchodování v Číně je podle Etzlera klíčové zapomenout na evropské vnímání kapitalismu. „Smlouva je pro Číňany pouze začátek diskuse,“ řekl Etzler. Úplně jiné je i vnímání podvodu na obchodním partnerovi, který se bere jako fakt, že byla druhá strana chytřejší. V Číně ale podle Etzlera uspět a vydělat možné je. Kromě akceptování prvních neúspěchů a ztrát, které jsou pravidlem, je nutné dohlížet na byznys přímo na místě a nespolehat se jen na čínský management. „Klíčové jsou pro podnikání osobní vztahy, které se musí neustále oživovat,“ dodal. Problémem, s nímž se firmy v Číně setkávají, je i složité vyvážení zisků do zahraničí.

“

Je Čína, kterou Číňané chtějí, abychom viděli, a která existuje. Tedy země neustálého ekonomického růstu, mrakodrapů a dálnic. Pak ovšem existuje druhá strana Číny, která se ukáže až při styku s místními lidmi.

Tomáš Etzler
novinář, sedm let zpravodaj České televize v Číně

Fóra HN
na téma budoucnost Číny se zúčastnil novinář Tomáš Etzler, který zde byl sedm let zpravodajem České televize. Diskusi s ním a dalšími účastníky fóra moderoval Marek Hudema ze zahraniční redakce HN.
Foto: HN - Michaela Danelová

Špatný vzduch
Jen v hlavním městě Pekingu narostl počet rakoviny plic o stovky procent.
Foto: Reuters

Růst HDP
Ekonomický vzestup za posledních 35 let udělal z Číny druhou největší ekonomiku světa.
Foto: Reuters

Inzerce

Partneri Fóra
Hospodářských novin
s novinářem
Tomášem Etzlerem
o budoucnosti Číny

Skupina ÚJV
TECHNOLOGIE | INOVACE | LIDÉ

SKUPINA ČEZ

VŠE
V PRAZE

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY